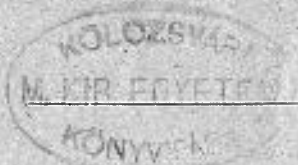


GENERATIA NOUA

SUMARUL:

- | | | |
|--|----|--------------------------|
| 1) Teatrul Național | de | <i>Ion Săteanu</i> |
| 2) Un lec pentru copilăria noastră | „ | <i>A. Odobescu</i> |
| 3) Visuri (Triolet) | „ | <i>Dem. Moldoveanu</i> |
| 4) Industria Zacharină ? | „ | <i>N. N. Andronescu</i> |
| 5) Musica Viitorului | „ | <i>C. M. Cordoneanu</i> |
| 6) Pocăința Bețivului | „ | <i>T. D. Speranță</i> |
| 7) Legenda Holerei | „ | <i>D. D.</i> |
| 8) Cetatea Poenari | „ | <i>D. Șerbănescu</i> |
| 9) Din durerile lumii | „ | <i>Gr. M.</i> |
| 10) Un geniu pierdut | „ | * |
| 11) Ce este arta de a scri? | „ | (<i>Bonif. Florescu</i> |
| 12) Despre Armonia imitativă | „ | (|
| 13) Mama | « | <i>Arab</i> |



DONATOR:
Comte PIERE DE ROMA

Președinte onorific

LASCAR CATARGIU
prim. Ministru

PRESIDENTI
Dr. C. CHABUDEANU
D. Advocat IACOB LIVESCU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
48, Strada Baterilor, 48

„GENERATIA NOUA“

Revistă literară-Ştiinţifică

Donator: Comte Pierre de Roma

TEATRUL NATIONAL

La sfârşitul lunii viitoare se deschide stagiunea teatrală a anului 1893--94.

Generaţia Nouă a arătat tot d'a-una o deosebită atenţiune acestei instituţii de cultură din ţara noastră şi nădăjduescă că şi în această stagiune să ţie în curent pe cititorii săi cu progresele pe care cea d'întăiu scenă de la noi le realisează.

De data aceasta, angajamentele -- constatăm cu forţe mare bucurie -- s'aũ făcut într'un chip şi mai sever şi mai serios.

Dacă această severitate în angajamente ar mai dura vre-o doi-trei ani şi de aci înainte, nădăjduim că se va putea face să dispară proletariatul „micilor artiştî-gagişti“, în general băeţi cari -- în lipsă de a putea face ceva mai bun, se înscriũ la conservator, pentru ca după trei ani să soliciteze la porţile Teatrului Naţional un locşor, care nu le aduce nici măcar existenţa de fie-care zi.

Direcţiia Teatrului Naţional nu şi-a publicat până acum repertoriul viitoarei stagiuni, de oare-ce d'abia s'an început repetiţiile (15 August).

Probabil însă că, ținând seamă de toate neajunsurile trecutei stagiuni, Direcțiunea a prins cauzele descrescerii frecventării teatrului în iarna anului 1892—93, și neapărat, ne așteptăm să vedem afișat un repertoriu, care să cheme la reprezentații pe toată lumea.

Ar fi de prisos — credem — ca să mai insistăm ori cât de puțin asupra însemnătății alegerii operelor cari, vor trebui reprezentate, de oare-ce trebuie să îndrumăm gustul de teatru pe o cale cu totul alta de cum a fost în trecut.

Trebue să începem a ne deprinde cu lucrurile de artă serioase, nu cu nimicurile cari invadaseră scena în ultimii trei ani și cari — dacă pentru moment asigurău foarte bune venituri lunare artiștilor societari — dar nimiciau pentru mai apoi ori-ce gust pentru arta serioasă și cu chipul acesta chiar scăderea acelor venituri pentru viitor.

De aceea n'am avea destule cuvinte să recomandăm o deosebită atențiune la alegerea repertoriului, despre care vom da o lămurire cât se va putea mai precisă.

Ion Săteanu.



Un leac pentru copilăria noastră

Dogma păcatului din naștere ați la noi nu mai are trecere ; ea se lovesce în creștet cu a noastră statornică credință în nestăvilita propășire a neamului omnesc. Nu pentru că e copil, o omul vinovat. Nu pentru că e tineră, este o societate omenească bântuită de rele și de defecte. Asemenea boale o pot ajunge la orî-ce vîrstă și (ca să ne înapoiem mai repede în cerul special, de care ați nouă ne pasă, spre a ne întoarce, dic, la noi în 1892), trebuie să recunoaștem că cele mai multe din metelnele sociale ce ni se impută, zavistia, invidia, intriga, desfrânarea, neîncrederea, nepăsarea, ușurința de minte, necumpătarea și mai căte, toate acestea sunt tocmai din acele begeteli morale, care se lipesc și se întind ca pecinginea, numai pe sufletele încercate și hîrșite în asprimile viețuirii. Copilul nu le scornește de la sine și nici că ar trece ele prin mintea sa nestatorită, dacă nu le-ar vedea făptuite de cei mai în vîrstă de cât dînsul.

Dar, pentru ca copilul să fie ferit de dînsese și pentru ca apoi omul copt, în dilnica și lunga sa luptă pentru existență, să nu se mai molipsească de dînsese și să nu și le însușească, strocurându-le chiar în propria sa fire, singurul mijloc de apărare, singurul leac de pază este o scrupuloasă îngrijire pe cât țino vîrsta plîpîndă a copilăriei și pe cât se prelungească anii cei mult ispititi ai tinerețelor.

Deci, acel leac pentru copilărie, acel adăpost sigur pentru tinerețe, în ce loc ? unde ? putea-vom noi oare să le găsim ?

Di Hașdău nu ni le-a spus.... Să credem noi oare, că d-lui nu le cunoaște ?... Aceasta nu se poate !...

Dar, în seara cînd, cu oare-care arțag, ne-a suduit amarnic pe tați noi din 1892, d-sale 'i-a plăcut numai să ne sperie și să ne osîndească, fără chiar de a ne promite vre-o ertare a păcatelor.

...«Așa ?! — ne-a dis d-lui cu glas răstit și dojenitor, — voi

sunteți toți, copii răi, nesupuși, invidioși, piritori, netrebnicii, desprețuitori ai meritelor superioare, pesimiști în credință, Zoliști în literatură, Schopenhauriști în filosofie !... apoi stați măi ! să vedeți ce aveți voi să pățiți !» — Și ne-a lăsat cu inima friptă ; i-a pus chiar lăcat, pentru ca nu cumva să pătrundă într'ênsa vre-un pic de speranță, necum de îndreptare.

«Nu!a speranza ci conforta mai
Non che di poso, ma di minor pena!»

cum șiceo divinul Dante despre acei bieți păcătoși, carei în veci sunt smăcinați de furtunile infernale.

Din norocire însă, nu trebuie să fie cine-va meșter mare, ca să ne dregă inima la loc, și să ne-o deschidă, lăsând să încapă liber într'ênsa orî-ce nobilă simțire, orî-ce vrednică aspirațiune.

Destul este, spre a atinge acest scop, de a nu căia prea sus în sfere ideale, ci de a-și aținti privirile asupra lumii noastre reale de a le purta numai și numai pe noi în 1892 și mai ales de ale coborâ cât de jos, cât mai aproape de pământ, până la copilașii noștri cei micșori și mărunței.

Pe ei privind-u-i în față, orî-ce ar șiceo d. Hașdêu ! noi așî în 1892, merei prîndem la viață ! Și ast-fel dovedim, chiar în ciuda d-sale, că nu suntem noi din acele neamuri nătânge, care după spusa poetului Esiod, antieul theogonist al Elenilor, trăiră pe lume în urma unei primitive vârste de aur și de fericire, «neamuri de «oameni răi și pociți, uriași lălii la trup, prostației la minte, cari «câte o sută de ani creșteau jucându-se căpilărește, în preajma „mumei lor, iar când târșii, ajungeau la vîrstăcia bărbătească, în-„dată periau, sdrobiți și nimiciți de însăși faptele lor necumpătate „neghioabe și nelegiuite !»

Oare, cu aceștia ne potrivim dl. Hașdêu, aplicând la istoria națiunii noastre sistema de cercuri cu întreita rotațiune, period theocratică, period eroic și period cultural, stabilită de napolitanul Giambattista Vico în cartea sa „La scienza nuova ?» Fie și așa !.. dar cel puțin, să mă ierte a-î spane că, dacă din moștenirea scăpătatului nostru trecut fanariotic, ai rămas nevîndecate oare-care viții — nu copilărești ei, din contra, foarte caduce, — în societatea noastră de astă-zi, la noi cei din 1892, apoi să nu uităm că

tot noi suntem ađi unicul popor din Europa contimporană, care în timp de vreo 70 de ani, de la Tudor Vladimirescu înceoace, ne-am săltat de odată cu trei sute de ani înainte, am suit cu pași repeđi și virtuși scara propășitoare a culturii și, dintr'o stare cu totul înjosită, ne-am înălțat, ca în sbor, pe pragul civilizațiunii moderne, întemeiând, noi prin noi înșine, a noastră desăvârșită neatârnuare !

Dacă acestea sunt fapte de copil, apoi a copiilor e împărăția lumii !

Cât despre împărăția cerului, noi de mult știm că a lor ea este căci de mult Christos, învățătorul cel mai priceput al dreptății pe pământ, a ținut, cu blânda-i și înțeleapta-i glăsuire : „Tot ceea ce „pe sine se pleacă, înălța-se-va !“

„Atunci aduseră la el prunci, ca de ei să se atingă ; iară, vă, „dându-i ucenicii, certară pe ei. Insa Isus, chiemând pe ucenicii „le dișe : Lăsați copiii să vie către mine și nu le opriți calea, că „unora ea acestora este împărăția lui Dumnezeu. Adevăr ție voue ; „cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca copilul, acela intru „ea nu va intra !“

Acum, spuneți-mi, rogu-vă, domnilor și doamnelor (mai ales d-voastră, doamnele mele, câte sunteți mamă), spuneți-mi pe cine să credem mai bine ? Pe d. Hașdău care, mâniaș, a voit să ne incredințește că copiii sunt răi din fire ? sau pe Christos, care, cu decașca sa cuvântare, ne-a spus că numai sufletele curate și nevinovate ca ale copiilor sunt vrednice de fericirea de veci ?

Eu însă merg și mai departe. Citez să rostesc aci o părere, poate chiar nereligioasă, și admit că nici așa răi cum vrea să-i facă d. Hașdău, nici așa fără de prihană, cum ni-i recomandă Christos, nu sunt în realitate copiii. Îi las deci scaldându-se între aceste două ape, și cu o balanță de precizie, pusă în serviciul antropologului și psihologului, vă propun să recunoaștem că copilul, în cea mai fragedă a lui vârstă, nu e nici bun, nici rău.

El este ce vom și ce știm noi să facem dintr'ensul. Insușirea predominantă a firei sale mlădioase, dar încă nemlădiute, este de a face ce vede făcând pe alții. El se hrănește cu ce-i dăm noi de mâncare ; el vorbește limba pe care de la noi o aude ; el plânge când cei din giuru-i sunt măhriți sau posomorți, rîde când îi vede veseli și voioși. El devine rău și vicelan, în mijlocul oamenilor stricați ; se face milos și cu minte printre cei buni și de treabă.

El pururea se aseamăna decî cu măi marii sîi, și nu aceștia învață vîtiile și mișeliile de la copii.

Unde a sărit capra, sare și lada, dar nici odată țapul nu se ia după ied !

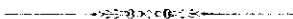
Mă mir cum dl. Hașdeu, pe care de altmîntrelea îl știu plin de cea măi delicată deferență către sexul din care se nase mumele, cum dl. Hașdeu a putut pînă să nu se gîndească cum că în publicul numeros ce-l asculta, fără îndoială trebuia să fie și mume, mume cu inime duioase, pe care d-lui le-a supus, fără milă, la grele chinări, defaimînd firea dragilor copilași ai lor.

Ah ! câte urî și câte blesteme, câte ochiri încrunțate își va fi atras d-lui în acea nenorocită seară ! Și cu câte dulci sărutări, depuse blajin pe fruntea prancilor adormiți, îi vor fi răsrunat blînde mume, cînd s'au întors pe acasă !

Acele mume și noi, toți ceștia din 1892, l'am fi lăudat foarte și i-am fi rēmas adînc mulțumitori, dacă d-lui, în loc să clevețească pe nedrept în contra copiilor, ne-ar fi spus care e mijlocul, care e leacul, prin care firea clătitoare a copilului se poate îngheba în albia virtuților și a omeniei.

Acea albic dl. Hașdeu de sigar o cunoaște. Dar d-lui era supărat pe noi, și n'a voit să ne o spună. Ne-a ponegriț copii; le-a spoit obrazul cu chinoros, ca să nu putem alege dintre noi, tot ceștia din 1892, care sunt buni și cari rēii !

A. Odobescu.



VISURI

(Triolet)

— 123456789 —

*Am și eu visurile mele
Și 'mă place veșnic să le fac.
In zile bune, zile rele
Am și eu visurile mele.
Atâtea lumi îngrop în ele
Și-atâtea doruri mi le 'mpac
Căci fiu la visurile mele
Și 'mă place veșnic să le fac.*

Dem. Moldoveanu.

— 123456789 —

AGRICULTURA

Industria Zacharină

Pentru introducerea industriei zacharine la noi, Statul face insemnate sacrificii. Din anul 1873 de când s'a votat „Legea pentru încurajarea industriei zachărului în țară“ s'a văzut cât mare a fost dorința țării, d'a întemeia industria zacharină. Cât de tare a fost convingerea că clima și solul nostru sunt proprii culturai sfecelelor de zachăr, dovadă este că și astăzi suntem sub imperiul unei legi care protejiază pe scară mare introducerea industriei zacharine. Intr'adevăr art. 2 din legea pentru industria zacharină din 28 Maiu 1882 zice :

Se garantează de Stat o primă de încurajare de 16 bani pe kilogram de zachăr alb, fabricat din sfece, sau ori ce alte plante cultivate în țară, de către fabricile existente ori de acele ce se vor înființa într'un timp de 15 ani, cu autorizarea guvernului :

Iar art. 3 zice :

Se acordă ca primă de încurajare pentru trecut fabricelor de la Chitila*) și Sascut fie-căreia câte 250,000 lei.

Și în fine cât de consecințe a fost Statul în urmă irea ideii d'a vedea odată întemeiată această frumoasă industrie a zachărului este că în budgetul său, prima de 16 bani chilogramul de zachăr alb, fabricat de sfece, în țară, a coprins sume, trecând în toți anii peste 100000

*) Fabrica de la Chitila s'a d'înființat chiar sub imperiul legii din 1882.

lei. În bugetul anului curent 1893--1894 se află alocat la dispozițiunea uniciei fabrici de zahăr ce avem în țară --- aceea de la Sascut --- rotunda sumă de 170,000 lei, ca subvențiune.

Dar cu toate acestea, industria zaharină nu s'a întemeiat la noi, este în fașă și, ca de un copil slăbănog, trebuie să ne temem și de disparițiunea uniciei fabrici ce avem. Căci într'adevăr ce înțelegem prin întemeierea unei industrii? Indestularea interioară a trebuințelor locuitorilor (cel puțin) cu produsul acelei industrii: procurarea aceluși produs pe un preț (cel puțin) cu care și'l procură locuitorii în altă țară unde există o industrie similară. În cazul nostru s'ar cădea să avem zahăr destul și nu mai scump de cât într'altă țară, unde se fabrică acest articol. Lucrul acesta din nenorocire nu se întâmplă, iar în schimb consumatorii sunt nevoiți să plătească zahărul cristalizat-pulverizat (tos) și rafinat, tot mai scump, fiind-că industria noastră zaharină e protejată și prin aplicarea unor taxe mari de import. Ba chiar mai scump de cât cel importat cu toată vama și transportul, căci, se știe, că în țările cu industria zaharină dezvoltată cum Franța, Germania, chiar Austria, chestiunea zahărului a devenit economico-socială și Statele percep impozite asupra ei, așa că vin cazuri unde prețul este avantajos. În timpul de față zahărul tos adus din Austria costă până la 68 bani kilogramul pe cînd cel din fabrica de la Sascut până la 72 de bani.

Considerând cele ce preced, ne propunem a arăta cauzele pentru care industria zaharină nu ia dezvoltare la noi, precum și mijloacele care, după noi, ar fi în stare să o ridice și să o aducă la bun sfîrșit, astfel ca să

poată fi o adevărată ramură de producțiune industrială, națională și îndestulând în mod convenabil populațiunea țării, să poată ajunge a fi, o cestiune economică salutarie. Se știe, că industria zacharină este un bine folositor pentru ori-ce locuitor agricol, pentru ori-ce om inteligent. Iarna, groaza și spaima clasei lucrătoare din zona temperată, este așteptată acum cu nerăbdare, în Franța, Germania, Belgia etc., țări unde lucrătorii săraci și nenorociți pot găsi ocupațiune statornică în fabricile de zachăr, localuri largi, calde și agreabile.

Cultura sfecei de zachăr și fabricațiunea zachărului este într'adevăr o bine-cuvântare pentru agricultori și meseriași. Ea oferă o ocupațiune directă de ori-ce ramură, agricultorilor, comercianților, drumurilor de fer, minei de ori-ce natură aproape și în fine tutulor lucrătorilor aplicați la stabilimentele industriei zacharine.

Să revenim.

Cauzele pentru cari industria zacharină n'a luat încă și nu ia dezvoltare la noi sunt două, principale :

1) Puțina importanță ce se dă culturai sfecei ca plantă industrială, adică alegerii și preparării terenului, alegerii varietății de sfeclă în raport cu adaptațiunea la teren și climă.

Solul și clima noastră, făcând parte din zona temperată, sunt proprii culturai sfecei, dar cultura unei plante industriale se face cu știință și pricepere. Lucrările de întreținere sunt de mare însemnătate. Alegerea varietății asemenea, căci nu ori-ce sfeclă polarizează o destulă cantitate (12—14—16%) de zachăr, necesar pentru ca fabricațiunea să fie rentabilă și pentru adaptațiunea la teren e nevoie a se face experiențe de cultură încontinue

chiar după ce s'a adoptat o varietate oare-care, căci precum puterile pământului cultivabil sciește, și substanțele hrănitore sfecei de zahăr trebuie înlocuite prin îngrășăminte minerale ; tot așa dispar cu timpul calitățile bune ale unei varietăți de sfece și trebuie înlocuite potrivit cu cerințele conjuncturilor industriale.

2) *Lipsa de brațe pentru cultura sfecelelor și prin urmare scumpetea plății pentru mâna lucrătoare.* De unde în alte țări cu industrie zaharină se întrebuintează copii și mașini pentru prășitul sfecelelor, la noi nu se întrebuintează nici una nici alta și, lucrători n'găsindu-se lucrările de întreținere nu se fac complet, cu toate că ele sunt de cea mai mare importanță pentru producțiunea sfecelelor cu zahăr mult.

Mijloacele în stare de a ridica industria zaharină și a o duce la bun sfârșit sunt dar evidente din cele expuse mai sus. Nu mai avem de cât câte-va cuvinte de zis.

Baza industriei, mai cu seamă celor anexe agriculturii este *cultura materiei prime în mod raționat*. Cantitatea multiplicată cu calitatea determină valoarea plantei de cultură.

Fabrica lucrează, pământul trebuie să producă. Prin lucru, calcul și grije se ridică gradul de cultură al pământului, iar deosebindu-i proprietățile ne putem folosi de productivitatea lui, precum alegând bine varietatea plantei, ne putem bucura de un bun rezultat.

Având material bun, producem bine ; producând bine, putem concura ; punând piept concurenței străine, putem susține că avem industrie națională.

Până atunci felicităm statul pentru menținerea legii speciale pentru industria zaharină și vedem cu bucurie

că d. *D. Cezianu* voegte a readuce la viață fabrica de la Chitila, precum am aflat că un inginer *Günther* voegte a înființa o fabrică de zahăr cu un capital de 2,000,000 lei și că a dobândit deja de la Ministerul industriei avantajile legii pentru încurajarea industriei naționale.

N. N. Andronescu.

MUSICA VIITORULUI

Musica viitorului, — după cum se numește musica lui Wagner — își are deja și trecutul, căci au și început jubileurile ei. În anul trecut s'a serbat jubileul de 50 ani a **Rienzi**. Anul acesta s'a împlinit 50 de ani de când a văzut lumina rampei, pentru prima oară, opera **Der Fliegender Hollander**. La 2 Ianuarie 1843, această operă a fost reprezentată pentru prima oară la teatrul curței din Dresda.

În anul 1895 se va serba jubileul de 50 ani a operei **Tamhäuser**. Trecutul operei **Maistersinger** este abia de 25 ani, De la 21 Iunie 1868 abia trecu 25 ani, de când s'a dat prima și memorabila reprezentație a **Maistersinger** în teatrul curței din München, sub auspiciile lui Ludovic al II-lea, al Bavariei. La pupitrul de dirigență se afla vestitul Haus de Bülow, iar corul era dirigențat de Hans Richter. Pentru rolul principal din operă, a fost invitat Franz Betz de la opera regală din Berlin. Regele Ludovic a invitat pe Richard Wagner să asiste la acea reprezentație, lângă dânsul în loja regală, ceea-ce a făcut foarte mare senzație în public. Bülow telegrafia încă în acea scară chiar după terminarea reprezentației, unui prieten al său următoarele cuvinte : **Horatius lângă Augustus în lojă.**

Const. M. Cordoneanu.

Pocăința Bețivului

Un bețiv odinioară — dar eu ȳc că se putea
Chiar și ne-bețiv să fie, ei să tragă la măsea,
Că el alta nu făcea,
Ci căta numai să bea —
Cum trecea pe lângă-o crăsmă ori pe lângă-o băcănie
Și păharele cu ochiul îi făceau ca să vie,
Vrea să intre, însă-și ȳc :

„O! Pirnalnică de gură,
„N'o să-ȳi vie-odată 'n minte
„Să te lași de bețură ?
„Ved și eu c'aci o crăsmă
„Și sunt sticle și butoaie
„Ce-ar putea să-ȳi ude gătul
„Si picioarele să-ȳi moaie ;
„Dar, la dracul, e rușine !
„Haide, fi și tu bărbat !
„Nu intra, ei treci alături,
„Ca și cum ai fi uitat.
„ȳi : nu voi și treci 'naiate,
„Și-o să veȳi că merge bine ;
„Inceputu-i anevoie,
„Urma vine de la sine.

.
.

Și ȳicând ast-fel în sinc-și, se treȳi ca și trecut
De la crăsmă hăt departo, precum planul și-a făcut.
Și voios de-așa ispravă, când veȳu cu bucurie
Că mai are el într'ânsul încă-atâte bărbăție,
Zice :

„Bravo, dragă gură !
 „Ia acuma ved și eă
 „Că-s stăpân deplin pe mine,
 „Ca să beu oră să nu beu.
 „Ce să-ți fac, iubit-o, spune ?
 „Nu știu cum să-ți mulțumesc,
 „Că trecuși de crășmă-alături !!
 „Hai 'napoi să te cinstesc.“

TH. D. SPERANȚA.

LEGENDA HOLEREI

Intr'o vreme când narațiunea fabulelor a devenit con-
tapiroasă, să ne fie și nouă iertat dacă istorisim o mică
fabulă, a cărei scop moral este d'a face să dispară din
spiritul omenirii patima **fricei**.

Pe malul riului șade luntrașul adâncit în gândire. Pe
malul pe care se află a isbucnit holera și smulge sutimi
de victime. Pe celalt însă 'și are luntrașul coliba, feneia
și copil.

Maî greu încă de cât trista perspectiva de a nu 'și
putea agonisi hrana zilnică prin intreruperea comunica-
țiunii, 'l munceste gândul că poate teribilul flagel 'l va
visita și pe dânsul răpându-'i odraslele sale.

Se aude în apropierea-'i o tuse seacă, bolnăvicioasă.
Redeșteptat din adâncimea gândirii sale dărește o fe-
meie urâtă și bătrână pe ai cărui obrazi sbărețiți și față
zenușie se articulează moartea.

Ce vrei de la mine o întrebă luntrașul ?

Bătrâna, silindu-se a'î saluta politicos îi răspunse : „te
rog transportă-mă pe celalt mal, în schimb vei primi ori-ce
'mă vei cere“.

Parcă n'ăi avea aerul de a fi așa de darnică răspunse
luntrașul. Cine ești ?

— Eu sunt holera, bunica dracului, și nepoțica mea
'mă pune la dispoziție toate comorile infernale dacă 'i-ași
aduce un singur suflet din partea malului unde 'ți este
locuința.

Luntrașul la început rămase înmărmurit de această întâlnire neplăcută, însă când auzi că se va lua numai un singur suflet 'și luă inima în dinți și îi spuse : dacă 'mi promiți că nici odată nu vei visita propria'mi colibă și și într'adevăr nu vei lua din celelalte case ale satului de cât numai un singur suflet, neatingând un păr mai mult, atunci te voi transporta pe celalt mal și renunț la ori-ce plată.

Abia sosită dincolo și sufletul dorit de dânsa fu luat

În oraș se răspândise șvonul de o moarte suspectă. un alt vecin povesti și dânsul de o moarte suspectă care de și era unul în acelaș cas, fu crezut de auditor că ar un al doilea cas, ast-fel că acesta la rindul său povesti de două casuri. Unul care auzise această făcu o sumă totală și povesti de 4. Cu modul acesta numărul creștea cu atât mai mult cu cât șvonul lua proporțiunii mai mari.

Puțin însă după aceasta, toate deveniră o tristă realitate căci din ce în ce murira mai mulți oameni de holeră

Chiar și nevasta luntrașului îndată ce auzi de primul cas mortal se sperie groaznic, se îmbolnăvi și muri după câte-va ore.

Luntrașul își smulse părul de desperare.

„O tu holeră diavolească, strigă el, chiar dracul singur nu poate să înșele așa de rușinos cum mai înșelat tu pe mine. În loc să iei un singur suflet, lași să cață oamenii ca muștele și n'ai cruțat nici măcar coliba mea, precum mi-ai promis solemn, mi-ai smuls scumpa mea femeie, și cine știe dacă nu'mi vei răpi și unicul copil ce 'l am“.

Pe când luntrașul plângea și blestema, de odată auzi iarăși acea tuse seacă și bolnăvicioasă, pe care o auzise

deja odată. În fața lui stătea femeea urâtă și bătrână „Holera“.

De ce mă blestemî il întrebă cu un ton ce denota compătimirea ei. Eu mi-am ținut promisiunea mea și n'am luat de cât un singur suflet.

— Mai poți tu oare minți așa de nerușinat, strigă furios luntrașul.

Și iubita mea soție, și pe acei mulți oameni, cine 'i-a omorît așa de repede, dacă nu tu?

— N'am fost eu, răspuse holera; dar sunt sigur că a fost sora mea, care m'a urmat, aceea este „frica“.

Luntrașul povesti în urmă pretutindeni, cea-ce aușise de la Holeră, și nu trecu mult, numărul morților scădu în satul său și puțin după aceasta, nu muriră de cât atâția câți muriră în cei-lalți ani.

Din durerile Lumei

Iubitului meu amic George H. I.... (Georior)

Există pe pământ o clasă de oameni, ce par meniți ca să sufere : din lacrimile acestora majoritatea își formează plăcerea.

Noaptea s'a lăsat de mult.....

Pe când pretutindenă domnesce liniștea, din cârciuma satului s'aud resonând strigăte de veselie.

Flăcăii s'aun adunat profitând de ziua Duminică și petrec.

Un țigan așezat într'un colț întunecos al cârciumei, face să se audă sunetul scârțâitor al unei viori, pe când flăcăii, pe cari vinul îi face voioși, joacă și strigă.

Țiganul cu capul plecat pe piopt, ca sub povara unei dureri grozave, mănuește în neștire, ca o mașină, arcușul, lăsându-l să alunece din când în când și pe dincolo de scăunaș, spre marea mirare a flăcăilor, ce-l întrebă, ce are ?

El nu răspunde uimic, tresare numai ca deșteptat din somn și pare că se reînsuflește odată cu sunetul vioarei.

Treptat, treptat însă, cu cât flăcăii nu-î mai dau atenție, ocupați fiind cu tactul jocului, ori cu beutul, el cade din nou în topeala de măi înainte.

Gândul lui începe din nou a pribegi și mâna-î mănuește arcușul în neștire.

Din când în când oftează, oftează cu atâta putere, în cât te miră cum de nu-î ese și sufletul odată cu oftatul, ori cum de nu-î se sfarma pieptul !

Flăcăii auzindu-l cum oftează rid cu hohote, fără ca el să-î în seamă.....

Rid, căci ce le pasă lor de durerea lui ? Pentru dinșii lăutarul

e o ființă ce n'are drept să sufere, ci e născut numai ca să în-
inveselească pe alții ; el nu-î om ca și cei alți !...

Ce le pasă lor că acasă-î trage de moarte ultimul din cei 7 co-
pii ce avusese ? Ce le pasă ție, ei l'aŭ plătit și el trebuie să cântă.
Trebuie să cânte toată noaptea. căci i-aŭ dat un franc !

„Haide cioară, lasă oftatul și trageî un cântec de veselie să ne
mai însuflețim și noi“ i strigă unul din flăcăi.

În momentul acela cărciumarul aduse o cană cu vin, ce i se
ceruse.

Pe când flăcăii se pregătea să bea, o țigancă, pe a cărei față se
putea citi una din acele dureri mute, ce sfâșie inima, se strecură
neobservată până la țigan și cu o voce întretăiată de suspine, îi
șopti :

„Haide acasă că a murit băiatul !“

„A murit băietul !“ murmură dînsul, ca și când i-ar fi spus ceva
cu totul de necreșut ; „A murit băiatul ție ?

Țigancă nu mai răspunde de astă-dată, ci făcu un semn afirmativ
cu capul....

El stătu puțin gânditor și apoi îi ție :

„Dute acasă că viu și eu... mai pe urmă ; m'aŭ plătit și trebuie
să cânt, trebuie să cânt căci alt-fel n'o s'avem cu ce să'l îngropăm !“

Țigancă, fără a mai ție ceva, eși neobservată, după cum intrase
Flăcăii cari tocmai isprăviseră de bătut, observând că țiganul nu
cântă, i țiseră infuriazți .

„Haide cioară, cântă ! de ce ți-am dat noi un franc, ca să dormi
ori ca să cânți ?“

Atunci țiganul, cu lacrimile curgându-î șiroaie pe obraz, începu
din colțul întunecos unde era, să cânte cântecul de veselie cerut
iar flăcăii să joace vioași fără a'l băga în seamă !

Și țiganul cântă acum însuflețit de gândul că trebuia să câștige
banî, pentru a avea cu ce să-și îngroape copilul !...

Gr. M.

CETATEA POENARI

*Prin valuri mari în spume, pe râu în depărtare.
Se vede o cetățue, și printr'o grea cărare...
Pătrunde câte-o dată, dar pentr'un scurt moment
O rază de lumină pe vechiul monument.*

*Gigantică clădire, pe munte aședată
Tu lanțesești de secolii cu fața nepătată
A tele 'nalte turnuri, acum ne amintescă.
Ce fu odinioară poporul Românescă.*

*Puternicele, țădară de mușchi acoperite
Și colțurile forte de ani îmbătrânite
Ne-arată vitejia aceluî Domnitor
Ce te-a clădit pe tine al nostru vechi odor.*

*Ostașii ce muriră, scăpând întreaga țară
Aū dat doveđi destule că toși voiăii să moară
A patriei mărire era tot gândul lor
Iubind ca și pe sine p'al țerei domnitor.*

*La pôlele-ți mărețe, în maluri greă lovind
Bătrânul Argeșii trece, cascade lăntuind.
Și murmura. Prin petre cădënd a sale unde
De la un cap al țerei la celă-lalt pătrunde.*

*Pe țărml drept al apeî ruine s'aū format
Iar umbrele mărețe p'a sale unde cad
Și stând tot împreună prin timpii seculari
Va fi scris p'a ta frunte cetatea Poenari*

UN GENIU PIERDUT

Karl, baron de Bharland, era fiul natural al unui rege, el se pronuna în geneologia unei familii care nu s'a stins încă. Se zice ca mama lui era singura femeie pe care a iubit-o regele în viaa sa. Consideraiunile politice și altele, încărca câte o data pe rege cu cele mai grele lanurii, pe cari un om le putea purta, lanurile împrejurul inimei. Regele dete acestui băiat numele de (Karl baron de Bharland), și o creștere din cele mai strălucite. Educaiunea sa școlastică fu condusă de mari maștri, el se bucura de toate avantajele ce le putea procura banii. Din copilăria sa se dovedea un talent eminent musical, pe care căuta să-l cultivate și să-i dea în această direciunile educaiunea cea mai întinsă ce se putea.

După ce la marii maștri, din unul din principalele orașe europene își termină studiile sale, îl predară apoi pentru studiul muzicii. Franz Liszt, găsise, de sigur, în el pe cel mai bun școlar pe care îl instruiseră vre-o data.

Sub ast-fel de auspice favorabile s'ar fi ridicat de sigur o stea strălucitoare pe orizontul artistic. Înșã nenorocirea păși repede. Și chiar la palatele regale bate câte o data la ușã un mosafir căruia ar voi să-i închiză bucuros ușa, numai dacă s'ar putea. Răsturnarea politică răpiră regelui mult din putere și mărire. Înșã îi reduse mult și din venitul său, și acum era în comparaiei cu un om sărac.

Regele care crea atât de mândru altă data, căuta un asil în Paris. Aci se îmbolnăvi și muri. Karl, baron de Bharland, încă se găsi acum singur în această lume, abandonat și sărac.

El plecă la America unde stăruia să se ridice la un orizont nou în splendoare strălucitoare. El găsi acolo un mare număr de elevi, cari plăteau foarte bine și cari erau din cei mai bogați aristocrați din New-york.

Onorurile sale au fost primite în căți-va ani, așa că el ar fi putut deveni un om foarte bogat.

De cât blestemul lui era pasiunea sa pentru băuturi alcoolice și asta era cauza căderii sale. Cu o iuțeață uimitoare mergea spre prăpăstic. Elevii săi nobili îl părăsiră. Saleanele cele aristocratice se închiseră înaintea omului, care de multe ori nu putea să se țină în picioare, clătindu-se ast-fel în căt, din ce în ce mai mult, căzu prada vițlului.

Nicî o dată nu s'a văzut un om, care să facă un naufragiu așa de repede și teribel ca acesta. Ochiul său învăluitși teribil se uita cu o desperațiune în viitor, pareă își propuse ca să se ruineze cât se poate de curând moralmente, fizicește și spiritual.

Oare care timp își căută elevi din clasa mai inferioară, dar și pe aceia nu-și-a putut păstra, după cum se înțelege, fiind că nu era nicî o dată treaz. El căuta de ici de colo să 'și împrumute și să cerșească bani cari îi sacrifica imediat pasiunei sale. Pentru a se hrăni, cânta la piano în cele mai rițioase vizitini, în Speluncele cele mai mizerabile, pentru danțul de orgiile sălbatice, care se serbau acolo.

Intr'o Duminică, din luna Decembre, era timpul rău, și umed îl găsi, ast-fel nariază d-nul B. după cum scrie «Deutsch-Americanischen Chorzeitung», stând înaintea bisericeii când vream să mă întore acasă, după serviciul divin. Bietul om sta tremurând sub o lampă, cu haine, rupte, ca un vagabond mardar, cu ochii curgând cu obrajii vineți-roși și umflați.

El se aproprie de mine și mă rugă să'i împrumut cu ceva, cu 'dădui un mic ajutor, și el dispăru sub umbra neagră. Nu'l mai văzu-i multă vreme. La o înaugurare a unei noi *orge*, într'o biserică episcopală englezească, fui chemat la Boston cam pe la finele anului. Mă luă acasă un cunoscut și făcuî cu densusul după masă o pleumbiare prin parcul orașului. Mă speriasem văzând pe bancă sub arborii acestui loc historic, un mardar și strănțuit, în care recunoscuî pe baronul. El nu se uita la mine și noi trecurăm repede înaintea lui. Nu cunoașteți D-voastră pe acest om? întrebaiu pe însoțitorul meu, acela se întorsese și negă la întrebarea mea. Acesta este Karl și D-voastră l'ați cunoscut foarte bine altă dată. Pentru D-zeu, strigă amicul meu îngrozit, să poate una ca

acesta ? El cunoștea pe baronul din opoca sa strălucitoare, fiul unuia din cei mai sărbătoriți virtuși de piano al residenței.

Amicul meu era șeful unui mare magazin, de piano în Boston, noi ședeam seara în magazinul său și vorbeam de una și alta, ușa se deschise și am ploiați, cari erau ocupați a înveli instrumentele vekeră cu mirare intrând un om în sdrențe, care cletinându-se pe picioare mergea spre un piano mare. Noi nu avem nimic pentru D-voastră îi adresă lui unul din ei. Nu voi bani, zise vagabondul și se uită cu ochii holbați împrejurul său. Aș voi să mă așez un moment la acest instrument. Am voe.

Amicul făcu semn am ploiatului să-î dea voe, el mulțumi și se așeză la piano. Cu un oftat adânc el se aplecă pe clapele pianului parcă voia să le vorbească, după acestea el se ridică și degetele lui murdare sburau piano și scotea ca fermecat din acest instrument o excelentă introducere din admirabila orațiune pe Beethoven, sonata apasionată. Eu am auzit această sonată fermecătoare foarte des, eu însumi am cântat'o de vre-o două-zeci de ani și găsesse într'ansa în tot d'a-una frumuseți noi; am auzit-o de la cei mai mari artiști.; cunose fie-care notă într'insa însă nici o dată nu am auzit-o cântând-o ast-fel ca atunci în localul, semi întuneric, al amicului meu Boston. Toți am ploiații se adunaseră grăbiți și îl înconjurară într'o tăcere respectuasă, pe acest om în strente, care avea ochii închiși și cânta—din fundul sufletului.

După ce terminase acordul cel din urmă, Karl își rezemă capul în amândouă mâinile și se plecă iarăși pe clapele pianului, nemışcat în cât gândeam că adormise. Eu mă dusei la dansul, și îi pusei mâna pe umăr și 'l chemaiu pe nume, el nu răspunse și când îl scuturai căzu capul său imediat în brațele mele. El era mort.

Aceasta nu este un basm, nu este o istorie născocită, este capitolul cel din urmă din biografia unui om bogat înzestrat cu daruri de la Dumnezeu și al cărui nume ar fi putut să strălucească în analele glorioase ale istoriei muziceii, dacă ar fi putut să se stăpânească pe el însuși și n'ar fi căzut în ghiarele demonului beției.

M U M A

Pe bancă, la umbra mărului, se joacă cu o floare care a căzut din pom în paharul ce stă pe masă, pe jumătate plin cu care și-a adormit la sîn copilul.

Amurg de vară.

Liniștea dimprejur se resfrânge și asupra tinerei mume care cugetă.

La ce cugetă? La viitor, la soartă? — Dar la al cui viitor, la a cui sórtă? La viitorul ei saú la al copilului? La soarta ei saú la soarta copilului? La ea saú la copil?

— La viitorul ei, la soarta ei, la ea însăși, va dice egoistul care n'a simțit nicî odată mângâierile mumei, n'a știut nicî odată ce va să dică a fi crescut la sînul ei.

— La viitorul, la soarta copilului, la copil și nicî de cum la ea, va răspunde ușuratecul, crescut în resfățare și mângâieri.

— Vê înșelați, va dice cugetătorul liniștit — Muma se gândește și la ea și la copil; căci ce va putea fi viitorul, soarta lui, fără ea? viitorul, soarta ei, fără copil?

Nicî unul însă n'a ghicit:

Tînăra muma, care sta pe o bancă, în amurg, la umbra mărului, și se joacă cu o floare ce a căzut din pom în paharul ce stă pe masă, pe jumătate plin cu laptele cu care și-a adormit la sîn copilul, tînăra muma care pare a cugeta la sórta, la viitorul ei saú al copilului saú la amândouă de odată, tînăra muma... nu se gândește la nimic !..

O știți, căci am întreat'o.

Pacea dinprejur, ce prea o îndemna la visare, ochii pruncului ce'i sta la sîn, închis de un som dulce, o ispitește spre această odihnă sfântă, și în liniștea amurgului de vară, în mijlocul pomilor înfloriți, pe bancă, unde stă, parc'ar ațipi nițel

ARAB,

CE ESTE ARTA DE A SCRII ?

Orî-ce artă are reguli multiple care decurg din principii simple. Aceste principii sânt syntesa artei, a căror analysă sânt regulile, și practica nu este de cât aplicațiunea regulilor. Marele geniuri, luminate și inspirate de principii, pun lesne în practică aceste reguli care decurg din principii, și esplică lesne a lor theorie.

Regulele sânt călăuzele vulgului care printr'ensele se sue la principii

Mă întreb ce este arta de a scri ? De la cine să capăt răspuns dacă nu de la geniurile care 'și-a' dat osteneala să espue, dacă nu toate regulile artei, cel puțin principiile generale. Deschid pe Buffon, deschid pe Fénelon, și vîd că amîndouî se întîlnesc în aceea-și afirmare. Fénelon, ne dice : el simte, și cuvîntul urmează *il pense, il sent et la parole suit*. Si Buffon la rîndul sîu : *bien écrire c'est à la fois bien penser, bien sentir et bien rendre ; c'est avoir en même temps de l'esprit, de l'âme et du goût*. A serie bine este tot de-odată a cugeta bine, a simți bine, a exprima bine ; este a avea în același timp spirit, inimă și gust. Să ne dăm seama de valoarea acestor vorbe.

Pentru a scri trebuie să avem ceva de đis. Pentru a avea ceva de đis, trebuie ca noi să fi gîndit ceva. Ambiî noștri autori iaă ca punct de plecare gîndirea, cugetarea. Tot așa și Cicerone numește philosophia muma tutulor acțiunilor și điselor celor bune, *matrem omnium bene factorum beneque dictorum*. Tot așa și Oratiu.

Și într'adevăr nici nu puteau gîndi altmînirelea toți acești autori căror arta de a scri destăinase toate secretele sale. O gîndire este întîiu compusă, meditată, și apoi meditațiunea desvoltă și încatenează toate părțile acestei gîndiri. De aci ca prima lege a orî-cărui styl bun, meditațiunea, care dă planul opereî. Apoi deplina posesiune a gîndireî, a principiului sîu, a încatônării părților sîle, dî spiritului lumină, și spiritul odată luminat, sufletul

se lasă a fi pătruns întreg de subiectul său, și simte cu vioiciune. Frumosul apare, frumosul care este splendoarea adevărului, și pe care sufletul nu poate să nu-l iubească.

Atunci trebuința de a exprima, de a deda omenirei ceea ce ea însăși saū natura ne-a dat, se naște irezistibil.

Spiritul pe deplin luminat, stylul e lesnicios și luminos. Trebuie să aibă inimă ca să aibă gust a dīs Vauvenargues. Rațiunea și simțibilitatea se dezvoltă dar în mod egal. Cuvântul urmează, dīce Fénelon; adică el vine în urmă și vine cu înlesnire. Tot așa Boileau:

Ce qui se conçoit bien s'enonce clairement
El les mots pour le dire arrive aisément.

Exprimi bine, dīce Buffon, adică limbajul reproduce exact natura gândirii și gradul simțimentului. Același autor dīce: „Tonul nu este de cât convenința stylului cu natura subiectului“ și tot el a dīs că stylul este omul însuși.

Opera atunci este complet făcută: efectul ei este sigur asupra publicului, și am vădut că și La Bruyere tot așa gândește.

Aceasta este dar adevărata theorie: a gândi, a medita, a simți a exprima.

Dar în momentul de a depune condeiul cred a vedea sub a această asemănare a acestor două mari scriitori, Fénelon și Buffon, oareși-care nuanțe particulare genului fie-cărui. Fénelon caută într'un mod mai general principiul care luminează subiectul, gândirea generală care circulă în a lui dezvoltare, și care este ca sufletul care animează trupul. Vorba urmează atunci lesnicioasă și eurgătoare.

Buffon caută și urmărește cu o logică mai strânsă încatenarea planului, și pe această țesătură precisă stylul se alipește de el înșuși, este o urmare naturală.

Această deosebire mai esplică și deosebirea stylului lor, și geniul lor diferit în critică. Stylul lui Fénelon e mai presus de toute natural, posedă înlesnirea, căldura și grația. Stylul lui Buffon este mai presus de toate urmărit bine, posedă varietatea nuanțelor și a mișcărilor, cu un caracter general de nobleță. Unul este tot-d'a-

una natural ; cel-alt tot-d'a-una solid și logic. Fénelon pornește războiul în contra declamațiunei înflorate și înțotonate, cel-alt în contra necoherenței gândirii și, în ce privește amănuntele, în contra gândirilor numai ingenioase.

Bonif. Florescu.

DESPRE **ARMONIA IMITATIVA**

Ennuis a imitat sunetul trâmbiței în versul :

At tuba terribili sonitu tarantara dixit.

Victor Hugo a imitat scârțăetura unghiei pe perete prin versul :

qu'il tombe et se rattache
De l'ongle à leurs parois.

Tasso a imitat sunetul trâmbiței prin versul :

Il suona della tartarea tromba.

Alexandrescu a imitat frângerea valurilor pe zid prin fi-
nitul acestei strofe :

Ale turnurelor umbre peste unde stau culcate,
Către țermul din potrivă sê întind, se prelungesc,
Ș'ale valurilor mândre generații spumegate
Zidul vechiu al mănăstirei în cadență îl isbesc.

Virgiliu ne-a redat tropotul cailor.

Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum

ritm ce un amic al nostru, P. Păltineanu, traduce ast-fel :

Unghia cu sunet de patru picioare străbate cu groază putredul câmp,

Intr'o traducțiune am pus și noi *tropotul copitelor cailor*.
In limba franceză am încercat armonie imitativă în acest
vers :

C'était le bruit sifflant de l'homicide bombe.

Tot armonie imitativă a făcut Beaumarchais : *rien qu'en l'en
entendant parler*. Cașei fără voe.

Boileau, arătând cum moliciunea se oprește în discursul
său, fiind prinsă de somn, face acest vers minunat :

Soupire, étent les bras, ferme l'oeil et s'endorit.

Racine ne-a redat șuerătura șarpelui :

Pour qui sont ses serpans qui sifflent sur ma tête ?

Cântecul popular dice :

Sună petrișica în vale,
Sună sună și resună.

Un școlar a făcut, la cursul de licență de la Saint-Barbe,
următorul vers, care exprimă sunetul clopotului :

Undam ! undam ! undam ! undam ! undam ! undam ! undam ! acci-
rite, cives.

E de mare efect și acest finit de vers :

ponens caput, expiravit.

Armonic imitativă a făcut și Heliad în *Căderea Dracilor*.
Bolintineanu :

Trămbița turue, tobele rapadă,
Armele bubue, muniții detun ;
Mii de cai sforăie, bat cu picioarele,
Nările volvără flacări și fum.

Crcștetul cefelor seamăn vulcanelor
 Unde cratelo volvără foc,
 Tunetul, trăsnetul, bombele, gloanțele
 Pe fruntea bravilor par că se joc.

Tăt Bolintineauu :

Mihnea incalocă
 Calul său tropotă,
 Fuge ca vântul ;
 Urlă pădurile,
 Fășie frunzele
 Geme pământul.

Fug legioanele,
 Sbor cu cavalele ;
 Luna dispare.
 Cerul se 'ntunecă,
 Munții se elatenă
 Mihnea tresare.

Să cităm pe Deparațianu :

Lucrătorii de pe schele,
 Cu ciocane, cu securi,
 Daă în ziduri foarte grele
 Și'ndesate lovituri.
 Sar scîntee de prin pietre
 Sbor funinginii de prin vetre,
 Totul cade sgomotos.
 Un cutremur ți se pare
 Că 'n teribila-i turbare.
 Sus 'ntreg aruncă jos.

Am putea găsi și alte exemple.

Armonia imitativă este cea mai mare probă că poetul poate face din vers ce vrea. Am văzut exprimate în diferite poezii șgomotele acțiunilor, dar n'am văzut încă o poezie numai de armonie imitativă, care în atât de puține versuri să exprime atâtea sunete, fără cuvinte inventate, ca *tarantara*, etc.

Bonif. Florescu.

REMUS VIANU

absolvent al Conservatorului din Viena

(fost elev al Profesorului ANTON DOOR)

Intorcându-se în capitală reîncepe la 1(13) Septembrie cursurile de Piano și Armonie după metoda Conservatorului din Viena.

Calea Văcăresci No. 61 (nou) Casa proprie.
